

אהבה

החיים והאהבה כרוכים זה בזה ללא יכולת התנתקות. במקום שבו החיים, שם גם האהבה. אפילו התודעה הגלמית ביותר שואפת תמיד לפרוץ אל מעבר לגבולותיה ולהתנסות, באחדות כל שהיא עם צורות אחרות. גם אם כל צורה נבדלת מצורות אחרות, למעשה כולן מהוות צורות של אחדות אחת ויחידה של החיים. התחושה המובלעת של ממשות סמויה זו גורמת להיותה מורגשת בעקיפין בעולם האשליות באמצעות המשיכה ההדדית שיש לצורה אחת כלפי צורה אחרת.

האהבה שורה ביקום

חוק הכבידה, אשר לו כפופים כל גרמי השמים והכוכבים, הינו בדרכו שלו ביטוי קלוש לאהבה השוֹכָה בכל חלק וחלק של היקום. אפילו הכוחות הדוחים הינם, לאמיתו של דבר, ביטויים של אהבה, כיוון שהדברים נדחים זה מזה בגלל היותם נמשכים באופן חזק יותר לדברים אחרים. דחייה הינה תוצאה שלילית של משיכה חיובית. כוחות ההתלכדות והקירבה שהם המכריעים במבנה החומר עצמו, מהווים את ביטוייה החיוביים של האהבה. דוגמא בולטת של אהבה ברמה זאת מתגלית במשיכת הברזל אל המגנט. כל צורות האהבה האלו הינם מסוג נמוך ביותר, משום שהם מותנים בהכרח על ידי התודעה הראשונית אשר בה הם מופיעים.

אהבה בטבע הדומם

בממלכת החי האהבה מתגלית באופן ברור יותר בצורת דחפים מודעים המופנים אל עצמים שונים שבסביבה. אהבה זאת הינה אינסטינקטיבית ומופיעה בצורת סיפוק תשוקות שונות על ידי בעלות על עצמים מושכים. כאשר נמר מבקש לטרוף צבי, הוא מאוהב בו ממש, במלוא מובן המילה. משיכה מינית הינה סוג אחר של אהבה ברמה הזאת. לכל ביטויי האהבה ברמה הזאת קיים מכנה משותף, דהיינו כולם שואפים לספק דחף או תשוקה גופניים כלשהם באמצעות מושא האהבה.

אהבה בממלכת החי

אהבה אנושית היא נעלה בהרבה מכל צורות האהבה הנמוכות הללו, משום שבני האדם פיתחו תודעה מלאה. הגם שהאהבה האנושית קיימת בעת ובעונה אחת עם צורות האהבה הקדם אנושיות, הרי שמבחינה אחת היא שונה מהן. שכן מכאן ואילך חייבות פעולותיה להתבצע בד בבד עם גורם חדש,

אהבה אנושית
חייבת להיות
מותאמת להיגיון

שהוא ההיגיון. לעתים האהבה האנושית מתגלמת ככח המנותק מההיגיון והפועל במקביל לו. לעתים היא מתגלית ככח המעורב בהיגיון ולעתים כמעומת עמו. בסופו של דבר היא מתבטאת כמרכיב בהארמוניה הכללית שבה האהבה וההיגיון מצאו את האיזון והתמזגו לידי אחדות אחת שלמה.

שלושה צירופים של אהבה והיגיון

וכך עשויה האהבה האנושית להתבטא בשלושה סוגים של צירופים עם ההיגיון. בסוג הראשון תחום החשיבה ותחום האהבה מופרדים זה מזה עד כמה שהדבר ניתן; זאת אומרת, תחום האהבה חסום למעשה לפעילות ההיגיון והאהבה מנועה לגמרי או כמעט לגמרי מלגשת לתחום החשיבה. הפרדה גמורה בין שני היבטים אלה של הרוח היא תמיד כמובן בלתי אפשרית. אולם כאשר האהבה וההיגיון פועלים חליפות (עולים ויורדים בעצמת השפעתם), הרי שלפנינו אהבה שאינה מוארת על ידי ההיגיון, או היגיון נעדר אהבה.

בסוג השני האהבה וההיגיון מתפקדים בעת ובעונה אחת. אולם אין הם פועלים בהארמוניה זה עם זה. אף על פי שמחלוקת כזאת גורמת לבלבול, הרי שזה שלב הכרחי בתהליך ההתפתחות למדרגה גבוהה יותר שבה קיים מיזוג אמיתי בין אהבה להיגיון. בסוג האהבה השלישי, המיזוג בין אהבה להיגיון מהווה עובדה מוגמרת – והתוצאה היא שגם באהבה וגם בהיגיון חל שינוי מהותי והם מאיצים את הופעתה של רמת תודעה חדשה, אשר בהשוואה לתודעה האנושית הרגילה, תוגדר בצורה הטובה ביותר כתודעת-על.

גיוון איכותי באהבה

האהבה האנושית מופיעה במרקם תודעת-האגו, המכילה אין ספור השתוקקויות. גורמים אלו משפיעים על האהבה בדרכים רבות. כשם שאנו מקבלים בקליידוסקופ מבחר צורות המשתנות תדיר על ידי צירופי כמה צורות פשוטות, כך גם נגלה מבחר אינסופי כמעט של גיוון איכותי בתחום האהבה וזאת בשל צירופים חדשים של הגורמים השונים. כשם שקיים מגוון אינסופי של צבעים בפרחים שונים, כך גם קיימים הבדלים דקים ומגוונים באהבה האנושית.

צורות אהבה נמוכות

האהבה האנושית אפופה במספר גורמים מכשילים, כמו התאהבות שיגעונית, תאוות בשרים, חמדנות, כעס וקנאה. במובן מסוים, גם הגורמים המכשילים האלו מהווים צורות נמוכות של אהבה או תוצרי לוואי הכרחיים של צורות האהבה הנמוכות. התאהבות שיגעונית, תאוות בשרים וחמדנות יכולים להראות כצורות נמוכות ומעוותות של האהבה. בהתאהבות שיגעונית האדם

נשבה בחבלי קסם על ידי דמות חושנית; בתאווה הוא מטפח תשוקה לריגושים הכרוכים בדמות הזאת; ובחמדנות הוא משתוקק לרכוש אותה לעצמו. מכל שלוש צורות האהבה הנמוכות האלו, לחמדנות יש נטייה להתפשט מעבר לדמות עצמה אל האמצעים המיועדים להשגתה. באופן כזה האדם מתמלא בחמדנות לכסף, לכח או לתהילה, המסוגלים להוות אמצעים בדרך להשגת היעדים השונים אליהם הוא משתוקק. כעס וקנאה מתחוללים בעת שצורות אהבה נמוכות אלו בטלות או נמצאות תחת איום להתבטל.

צורות אהבה נמוכות אלו מחבלות בשפיעת האהבה הטהורה. נביעת האהבה לא תהיה יציבה וצלולה לעולם כל עוד היא לא תשתחרר מהצורות הנמוכות, המגבילות והמסלפות של האהבה. הצורות הנמוכות מהוות שטן לצורות הנעלות. כאשר התודעה נשבית במקצבן של הצורות הנמוכות, הרי שאין היא מסוגלת להיגמל מההרגלים הקבועים שנחרטו בה על ידיה והיא מוצאת כי קשה לה להשתחרר מהם ולהתקדם הלאה. וכך, צורות האהבה הנמוכות ממשיכות להתערב בהתפתחותה של הצורה הנעלה ומן ההכרח לנטוש אותן על מנת שתאפשר הופעתן החופשית של צורות האהבה הנעלות.

צורות האהבה
הנמוכות אויבות
לצורות הנעלות

צמיחת האהבה הנעלה מתאפשרת על ידי תרגול מתמיד של יכולת ההבחנה. לפיכך יש להבדיל בזהירות בין האהבה לבין הגורמים המפריעים לה כמו התאהבות השיגעונית, תאוות בשרים, חמדנות וכעס. בהתאהבות השיגעונית, האדם הינו קרובן סביל לכישוף הנובע מהמשיכה הנחוות אל מושא האהבה. באהבה נמצא הוקרה פעילה של הערך הפנימי של מושא האהבה.

אהבה והתאהבות
שיגעונית

האהבה שונה גם מתאוות בשרים. בתאווה נמצא תלות בדמות חושנית וכתוצאה מכך משתעבד לה האדם באופן רוחני, בה בשעה שהאהבה פותחת בפני האדם התייחסות ישירה ומתואמת עם הממשותף הניצבת מאחורי הדמות. לפיכך התאווה נחוות ככבדה והאהבה נחוות כקלה. בתאווה יש משום צמצום החיים, בה בשעה שהאהבה מרחיבה את תחום ההוויה. כשאנו אוהבים אדם אחר הרי זה כאילו נוספו לנו חיים אחרים. חיינו מוכפלים כפי שאומנם יכלו להיות, והננו חיים למעשה בשני מוקדים. אם הנך אוהב את כל העולם, הרי שלחילופין הנך חי בעולם כולו; בה בשעה שבתאווה החיים נסוגים עם תחושה כללית של תלות אין-אונים בדמות הנחזית כמישהו אחר. לפיכך בתאווה מודגשים הבדידות והייסורים, בה בשעה שבאהבה מורגשת האחדות והשמחה. תאווה מפוררת; אהבה משקמת.

אהבה ותאווה

תאוה הינה השתוקקות החושים ; אהבה הינה התבטאות הרוחני. תאוה מחפשת הגשמה, אולם האהבה חווה את ההגשמה. בתאוה קיימת התרגשות, אולם באהבה קיימת שלוות הנפש.

אהבה וחמדנות
האהבה שונה מהחמדנות באותה מידה. חמדנות מהווה רכושנות בכל צורותיה הגסות והמעודנות. היא מבקשת לרכוש אנשים ועצמים פיזיים וכן דברים מופשטים בלתי חומריים כמו תהילה וכח. באהבה, סיפוח אדם אחד לחייו של אדם אחר, הינו דבר שאיננו בא בחשבון וישנה זרימה חפשית ויוצרת המפרה ומחיה את הווייתו של האהוב חסרת ציפיות כלשהן לאדם עצמו. הפאראדוקס בחמדנות הוא שהיא שואפת לתפוס דבר אחר ועם זאת היא מובילה למעשה לתוצאה הפוכה, לשעבוד האדם עצמו למושא חמדנותו. האהבה לעומתה, המכוונת להתמסרות האדם למושא האהבה, מוליכה למעשה לאחדות רוחנית של האהוב עם יישותו של האהוב עצמו. בחמדנות מנסה האדם לרכוש את הדבר, אולם למעשה הוא עצמו נשבה בידי הדבר. באהבה האדם מוסר עצמו לאהוב ללא תנאי, אולם בעצם מעשה זה הוא מוצא כי הוא כלל את האהוב בהווייתו שלו.

אהבה טהורה
באה בחסד
התאהבות שיגעונית, תאוותנות וחמדנות מהווים מחלה רוחנית, המחריפה לעתים קרובות והופכת לממאירה בגלל הסימפטומים המחמירים של כעס וקנאה. לעומתם בניגוד גמור, עומדת האהבה הטהורה המהווה את שיאה של השלימות הרוחנית. האהבה האנושית כבולה במידה כזאת על ידי ההשפעה של גורמים מגבילים אלו, עד כי נביעה חפשית של אהבה טהורה ממעמקי האדם איננה אפשרית עוד. לפיכך, בעת שאהבה טהורה שכזאת מתעוררת בקרבו של השוחר, הינה תמיד מתנה. אהבה טהורה נעורה בלבבו כתגובה לחסד המואצל על ידי מורו מושלם. בעת שאהבה טהורה מתקבלת מלכתחילה כשי מאת המורה המושלם, הריהי נקבעת בתודעתו של השוחר כגרעין המוטמן באדמה פורייה ; ובמשך הזמן נובט הגרעין ומתפתח לצמח ולאחר מכן לעץ משגשג במלואו.

הכנה רוחנית
לקבלת החסד
האצלת חסדו של המורה המושלם מותנית עם זאת בהתכוננותו הרוחנית המוקדמת של השוחר. התכוננות ראשונית זאת לחסד איננה שלימה לפני שיכונן השוחר תכונות אלוהיות מסוימות במבנהו הרוחני. למשל, בעת שאדם נמנע מלשון הרע ומתבונן בצידם החיובי של חבריו יותר מאשר בצדדיהם הרעים וגם בשעה שהוא מפגין סובלנות עילאית ומבקש את טובת חבריו גם אם יהיה זה על חשבוננו – אז הוא מוכן לקבל את חסד המורה המושלם.

אחד המכשולים הגדולים ביותר המעכבים את ההכנה הרוחנית הזאת של השוחר זה הדאגה. בעת שבמאמץ עילאי מוסר מכשול הדאגה, סלולה הדרך לפיתוח התכונות האלוהיות המהוות את הכנתו הרוחנית של התלמיד. ברגע שהתלמיד מוכן, יואצל חסד המורד; מאחר שהמורד, המהווה את אוקיאנוס האהבה האלוהית, צופה תמיד אחר נשמה (soul) אשר בה ילבלב חסדו.

סוג האהבה המתעוררת בחסדו של המורד המושלם הינה זכות יתר נדירה ביותר. האם המוכנה להקריב הכל ומוכנה למות למען בנה והאדם הנכון להקריב עצמו ולאבד את חייו למען המולדת הינם אנשי מופת ללא ספק; אולם אין זה מעיד שהם טעמו את טעם האהבה הטהורה הנולדת בחסדו של המורד המושלם. אפילו לאנשי היוגה הגדולים השוכנים במערות ובראשי ההרים ושקועים כל כולם בהתבוננות נפשית מעמיקה ביותר, אין בהכרח אהבה יקרת מציאות זו.

אהבה טהורה
נדירה ביותר

אהבה טהורה שנולדה מכח חסדו של המורד המושלם עדיפה בהרבה על פני כל תמריץ אחר שהשוחר עשוי להשתמש בו. אהבה שכזאת לא רק כוללת בקרבה את כל הערכים בכל התחומים הקיימים, אלא גם עולה עליהם בכושרה להוליך את השוחר אל המטרה. משהיא נולדת הרי יש לשוחר תשוקה אחת ויחידה – והיא להתאחד עם האהוב האלוהי. הסתלקות שכזו של התודעה מכל שאר התשוקות מובילה לטוהר אינסופי; לפיכך אין דבר המזכך בשלימות רבה יותר את השוחר כמו האהבה הזאת. השוחר חפץ תמיד להעניק הכל לאהוב האלוהי, ושום קרבן איננו קשה מדי לגביו. כל מחשבותיו מתרחקות מעצמיותו ומתרכזות אך ורק סביב האהוב האלוהי. באמצעות התעצמות האהבה ההולכת ומתגברת, הוא פורץ בסופו של דבר את סורגי עצמיותו ומתאחד עם האהוב. זה הוא מימושה של האהבה. משהבשילה כך היא נעשית אלוהית.

אהבה טהורה
נעלה על כל
סוגי המשמעת

אהבה אלוהית שונה באופן איכותי מאהבה אנושית. אהבה אנושית נועדה לרבים הקיימים באלוהים האחד, ואהבה אלוהית שייכת לאלוהים האחד השוכן ברבים. אהבה אנושית מוליכה לאינספור הסתבכויות ובעיות, אולם אהבה אלוהית מוליכה לשלימות ושחרור. באהבה האלוהית ההיבטים האישיים והבלתי אישיים מאוזנים באופן שווה; באהבה האנושית שני הצדדים נמצאים בעליה וירידה לסירוגין. בעת שנימה אישית שוררת באהבה האנושית, הרי שהדבר גורם לעיוורון מוחלט לגבי ערכן הפנימי של דמויות אחרות. כאשר האהבה

אהבה אלוהית
ואהבה אנושית

הינה באופן בולט בלתי אישית, כמו בשעת חובה, הרי שהיא הופכת את האדם לעתים קרובות לקר, נוקשה ומכאני. תחושה של חובה משתלטת על האדם ככפייה חיצונית על ההתנהגות, אולם באהבה האלוהית יש חופש ללא סייג וספונטאניות בלתי כבולה. האהבה האנושית מוגבלת בהיבטים האישיים והבלתי אישיים שלה; האהבה האלוהית אשר בה התמזגו הצדדים האישיים והבלתי אישיים, הינה אינסופית בהווייתה ובהתבטאותה.

באהבה האלוהית
האוהב מתאחד
עם האהוב

אפילו הסוג הגבוה ביותר של האהבה האנושית כפוף למגבלות טבע האדם, המתקיים עד לשלב השביעי של השתחררות התודעה מקליפותיה (Involution). האהבה האלוהית מפציעה לאחר העלמות הגוף הנפשי הפרטי והינה חופשייה מכבלי הטבע האינדיבידואלי. באהבה האנושית מתמשך הדואליזם של אוהב ואהוב, אולם באהבה האלוהית האהוב והאהוב נהפכים לאחד. בשלב זה השוחר נפרד מעולם הדואליות ומתאחד עם האלוהים; משום שאהבה אלוהית היא האלוהים. בעת שהאהוב והאהוב נהפכים לאחד הרי שזהו הסוף והתחלה.

היקום הופיע
למען האהבה

למען האהבה הופיע היקום ובגללה הוא עדיין קיים. אלוהים השפיל לרדת לממלכת הדמיון הקוסמי משום שמשחקי הניגודים לכאורה של אהוב ואהוב תורמים בסופו של דבר להתענגותו המודעת על אלוהיותו. התפתחות האהבה תלויה במתח שבמשחקי הניגודים והיא מתקיימת בזכותם. על האלוהים לשאת בסבל של ההתפצלות לכאורה להמוני נשמות על מנת להמשיך את משחק האהבה. יישויות אלו הינן צורותיו וביחס אליהן הוא נושא בתפקידי האהוב האלוהי והאהוב האלוהי בעת ובעונה אחת. כאהוב הריהו היעד האמיתי והמוחלט להערצתם. כאהוב האלוהי, הריהו הגואל האמיתי והמוחלט שלהם, המושכם חזרה אליו. לפיכך, למרות שכל עולם משחקי הניגודים הוא אשליה בלבד, אשליה זאת קיימת לשם תכלית משמעותית ביותר.

הכוחות המניעים
של האהבה

האהבה מהווה את השתקפות אחדות האלוהים בעולם של משחקי ניגודים. היא מהווה את כל משמעות הבריאה. אלמלא האהבה, הרי שכל הנשמות שבעולם היו מתנהגות כזרות לחלוטין זו מזו; כך שהיחסים והמגעים היחידים שהיו מתאפשרים בעולם חסר אהבה כזה היו שטחיים ומכאניים. אין זה אלא בזכות האהבה שיש משמעות ליחסים ולמגעים בין הנשמות האינדיבידואליות. האהבה היא המעניקה משמעות וערך לכל ההתרחשויות בעולם משחקי הניגודים. אולם בה בשעה שהאהבה נותנת משמעות לעולם משחקי הניגודים, הרי שהיא

מהווה מניה וביה אתגר מתמיד למשחקי הניגודים. ככל שהאהבה מתעצמת היא מחוללת אי שקט יצירתי והופכת לכח המניע העיקרי של עוצמה רוחנית זו שמצליחה, בסופו של דבר, לשקם את האחדות המקורית של ההוויה.